

Ustavni sud Bosne i Hercegovine u Velikom vijeću, u predmetu broj **AP 598/17**, rješavajući apelaciju **Žarka Milića**, na osnovu člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 57. stav (2) tačka b) i člana 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine - prečišćeni tekst („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, broj 94/14), u sastavu:

Zlatko M. Knežević, predsjednik

Mato Tadić, potpredsjednik

Mirsad Ćeman, potpredsjednik

Valerija Galić, sutkinja

Miodrag Simović, sudija

Seada Palavrić, sutkinja

na sjednici održanoj 10. aprila 2019. godine donio je

ODLUKU O DOPUSTIVOSTI I MERITUMU

Usvaja se apelacija **Žarka Milića**.

Utvrđuje se da je prekršena zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Odluka se dostavlja Narodnoj skupštini Republike Srpske i Vladi Republike Srpske s ciljem preduzimanja aktivnosti u okviru svojih nadležnosti radi ostvarivanja ustavnih prava u smislu garancija iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda u vezi sa

članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Nalaže se Narodnoj skupštini Republike Srpske i Vladi Republike Srpske da, u skladu s članom 72. stav (5) Pravila Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, u roku od šest mjeseci od dana dostavljanja ove odluke obavijeste Ustavni sud Bosne i Hercegovine o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Odluku objaviti u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, „Službenim novinama Federacije Bosne i Hercegovine“, „Službenom glasniku Republike Srpske“ i „Službenom glasniku Distrikta Brčko Bosne i Hercegovine“.

OBRAZLOŽENJE

I. Uvod

1. Žarko Milić (u daljnjem tekstu: apelant), iz Trebinja, podnio je 10. februara 2017. godine apelaciju Ustavnom sudu Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ustavni sud) protiv presude Okružnog suda u Trebinju (u daljnjem tekstu: Okružni sud) broj 95 0 Rs 039646 16 Rsž od 26. oktobra 2016. godine i presude Osnovnog suda u Trebinju (u daljnjem tekstu: Osnovni sud) broj 95 0 Rs 039646 15 Rs od 29. aprila 2016. godine. Apelant je dopunio apelaciju 17. decembra 2018. godine.

II. Postupak pred Ustavnim sudom

2. Na osnovu člana 23. Pravila Ustavnog suda, od Okružnog suda, Osnovnog suda i ZP „Hidroelektrane na Trebišnjici“ A.D. Trebinje (u daljnjem tekstu: tuženi) zatraženo je 26. decembra 2018. godine da dostave odgovore na apelacije.
3. Okružni sud i Osnovni sud dostavili su odgovore na apelaciju 17. odnosno 18. januara 2019. godine, dok tuženi nije odgovorio.

III. Činjenično stanje

4. Činjenice predmeta koje proizlaze iz apelantovih navoda i dokumenata predloženih Ustavnom sudu mogu se sumirati na sljedeći način.

Uvodne napomene

5. Rješenjem tuženog o prestanku radnog odnosa broj 5663 od 10. septembra 2014. godine prestao je da važi ugovor o radu na neodređeno vrijeme broj 5860 od 12. septembra 2008. godine odnosno prestao je radni odnos apelanta kod tuženog zaključno sa 9. septembrom 2014. godine zbog toga što je apelant navršio 40 godina penzijskog staža u skladu s članom 125. stav 1. točka 4. Zakona o radu (u daljnjem tekstu: ZOR).
6. Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje RS – Filijala Trebinje je 1. decembra 2015. godine donio privremeno rješenje kojim je utvrđeno da apelant ostvaruje pravo na starosnu penziju počev od 24. novembra 2015. godine u iznosu od 578,92 KM mjesečno.

Parnični postupak u kojem su donesene osporene odluke

7. Presudom Osnovnog suda broj 95 0 Rs 039646 15 Rs od 29. aprila 2016. godine odbijen je kao neosnovan tužbeni zahtjev apelanta kojim je tražio da mu tuženi na ime naknade štete zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa isplati ukupan novčani iznos od 16.654,73 KM i to na ime neisplaćene plate precizirani iznos kao i na ime neisplaćene naknade troškova toplog obroka, neisplaćene „božićnice“, neisplaćenog ogrijeva i na ime neisplaćenog regresa za korišćenje godišnjeg odmora precizirane iznose, sa zakonskom zateznom kamatom na svaki pojedini mjesečni iznos plate i drugih naknada iz radnog odnosa kako je precizirano u izreci presude (stav I izreke). Istom presudom apelant je obavezan naknaditi troškove parničnog postupka tuženom kako je precizirano u izreci presude (stav II izreke).
8. U obrazloženju presude Osnovni sud je istakao da je predmet konkretnog parničnog postupka zahtjev apelanta kojim traži obavezivanje tuženog da mu, na ime naknade štete zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa, isplati precizirani novčani iznos na ime neisplaćene plate i drugih naknada iz radnog odnosa. Dalje je navedeno da je u dokaznom postupku utvrđeno da je apelantu prestao radni odnos rješenjem tuženog o prestanku radnog odnosa od 10. septembra 2014. godine, na osnovu člana 125. stav 1. tačka 4. ZOR-a, zato što je navršio 40 godina penzijskog staža. Takođe je utvrđeno da je nesporna činjenica da je apelant, prema podacima registrovanim u matičnoj evidenciji Fonda PIO RS, pravo na starosnu penziju mogao ostvariti tek na dan 24. novembra 2015. godine (nakon ispunjenja uslova od 40 godina penzijskog staža, 56 godina i 8

mjeseci života), a sve shodno članu 178. stav 1. tačka g) Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju (u daljnjem tekstu: Zakon o PIO). Po mišljenju Osnovnog suda, izvedeni dokazi ne upućuju na zaključak da je tuženi, pozivanjem na član 125. stav 1. tačka 4. ZOR-a, kao osnov donošenja pobijanog rješenja, zloupotrijebio odredbe ZOR-a koje je dužan primjenjivati. Dalje je utvrđeno da je tuženi osnovano ukazao i na odredbe člana 180. stav 1. tačka 31. ZOR-a kojim je predviđena novčana kazna u iznosu od 1.000 KM do 10.000 KM za prekršaj, kojim se ima kazniti poslodavac ukoliko zadrži radnika na radu nakon što je njegov ugovor prestao, u smislu člana 125. stav 1. tačka 4. ZOR-a. Ostali izvedeni dokazi, po mišljenju Osnovnog suda, ukazuju da je tuženi preduzeo radnje u namjeri otklanjanja situacije nastale zbog neusaglašenosti ZOR-a i Zakona o PIO, tako što se obraćao nadležnim zakonodavnim institucijama Republike Srpske, nadležnim da riješe neusaglašenost navedenih zakona. Cijeneći sve navedeno, Osnovni sud je zaključio da nije osnovan tužbeni zahtjev apelanta, kako u pogledu pravnog osnova koji je naveden, niti drugog pravnog osnova koji bi mogao uopšte biti primjenjiv. Takođe po ocjeni Osnovnog suda nije dokazana bilo kakva diskriminacija iz člana 5. ZOR-a. Pored toga Osnovni sud je zaključio da nije dokazana šteta koja je pretrpljena na radu ili u vezi sa radom, pričinjena od strane tuženog kao poslodavca. Zbog nepostojanja pravnog osnova i nedokazane visine postavljenog tužbenog zahtjeva, Osnovni sud je odlučio kao u izreci pobijane presude.

9. Odlučujući o žalbi apelanta protiv navedene presude Osnovnog suda Okružni sud je presudom broj 95 0 Rs 039646 16 Rsž od 26. oktobra 2016. godine žalbu apelanta odbio kao neosnovanu i potvrdio prvostepenu presudu. Istom presudom odbijen je zahtjev tuženog za naknadu troškova postupka na ime sastava odgovora na žalbu.
10. U obrazloženju presude Okružni sud je istakao da se cjelokupan sadržaj žalbe može svesti na tvrdnju da je tuženi, odlučujući o radno - pravnom statusu apelanta, nezakonito postupio kada mu je raskinuo radni odnos zaključno sa 9. septembrom 2014. godine. Iz spisa predmeta, kako je dalje navedeno, proizilazi da je apelant sa tuženim kao poslodavcem, zaključio 12. septembra 2008. godine ugovor o radu na neodređeno vrijeme. Rješenjem tuženog od 10. septembra 2014. godine, apelantu je prestao radni odnos zbog toga što je navršio 40 godina penzijskog staža u skladu sa članom 125. stav 1. tačka 4. ZOR-a. Dalje je navedeno da iz akta Fonda PIO RS Filijala Trebinje, broj 250/14 od 11. februara 2014. godine, proizilazi da je apelant na dan 7. februara 2014. godine, imao ukupno 39 godina, 5 mjeseci i 3 dana penzijskog staža, u koji je uračunat staž osiguranja u efektivnom trajanju od 34 godine, 6 mjeseci i 3 dana, te staž osiguranja sa uvećanim trajanjem od 4 godine, 11 mjeseci (kao civilnoj žrtvi rata druge grupe sa 100% invaliditeta). Iz navedenog proizilazi, kako je zaključeno, da bi apelant na dan 24. jula 2014. godine, imao navršenih 40 godina

penzijskog staža, odnosno staža osiguranja i 55 godina i 4 mjeseca života, ali da bi, shodno članu 178. stav 1. tačka g) Zakona o PIO, pravo na starosnu penziju stekao sa 40 godina penzijskog staža i navršениh 56 godina i 8 mjeseci života i to na dan 24. novembra 2015. godine.

11. Po ocjeni Okružnog suda u konkretnom slučaju je evidentna očigledna kolizija važećih zakona koji su od značaja u toj pravnoj stvari. Ti zakoni su ZOR – prečišćeni tekst („Službeni glasnik RS“, broj 55/07), u kojem je odredbom člana 125. stav 1. tačka 4. propisano da radni odnos prestaje kada radnik navrší 40 godina penzijskog staža, te Zakon o PIO („Službeni glasnik RS“, br. 134/11 i 82/13) u kojem je odredbom člana 42. stav 1. propisano da osiguranik koji nema navršениh 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navrší 60 godina života i 40 godina penzijskog staža. U konkretnoj pravnoj stvari je značajna i odredba člana 178. stav 1. tačka g) Zakona o PIO, prema kojoj izuzetno od člana 42. stav 1. tog zakona, osiguranik sa 40 godina penzijskog staža ima pravo na starosnu penziju kada navrší, u 2015. godini, 56 godina i 8 mjeseci života.
12. Okružni sud je istakao da iako su ostvarivanje prava na penziju i prestanak radnog odnosa dvije potpuno samostalne i međusobno nezavisne pravne situacije, regulisane različitim zakonima, svakako je neophodna njihova međusobna usklađenost. Iz prethodnih zakonskih rješenja Zakona o PIO („Službeni glasnik RS“ br. 106/05, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 i 118/09) je evidentno da se pravo na penziju sticalo sa navršениh 40 godina staža osiguranja (a staž osiguranja je penzijski staž), bez obzira na godine života, pa je radi toga i odredba člana 125. stav 1. tačka 4. ZOR regulisala upravo tu situaciju, odnosno ugovor o radu bi praktično prestajao sticanjem prava na starosnu penziju (a tada se to pravo ostvarivalo sa 40 godina penzijskog staža bez obzira na godine života). Suština i cilj te odredbe je u stvari bio da radni odnos prestaje onog momenta kada radnik stekne pravo na starosnu penziju. Kasnijim Zakonom o PIO (koji je relevantan u konkretnom predmetu) mijenjaju se uslovi za sticanje prava na starosnu penziju, a istovremeno odredbe ZOR-a koje regulišu materiju prestanka radnog odnosa ostaju neusklađene sa tim izmjenama.
13. Po ocjeni Okružnog suda, neprihvatljivi su navodi predmetne žalbe da je tuženi prilikom donošenja rješenja o prestanku radnog odnosa apelantu postupao nezakonito, te da su se stekli uslovi za obavezivanje tuženog da apelantu naknadi štetu na ime neisplaćenih plata i drugih prinaldžnosti iz radnog odnosa. Dalje je istaknuto da je pravni osnov svog tužbenog zahtjeva apelant temeljio na odredbi član 104. ZOR-a, kojom je propisano da radnik ima pravo na naknadu štete od poslodavca koju pretrpi na radu ili u vezi sa radom, osim ako je šteta nastala zbog njegove krivice ili nepažnje. Odredbom člana 106. istog zakona je propisano da se na pitanja naknade štete pričinjene na radu ili u vezi sa radom koja nisu posebno uređena tim zakonom, primjenjuju propisi o obligacionim odnosima. Utvrđeno je da iz sadržaja tužbe proizilazi da potraživanje apelanta kao

bivšeg radnika tuženog, ima karakter potraživanja po osnovu rada, a ne po osnovu naknade štete. Sud je smatrao da nije sporno da radnik kome je nezakonito otkazan ugovor o radu, ima pravo na puni iznos naknade plate i ostalih prinadležnosti iz radnog odnosa, dok za vrijeme nezakonite odluke o prestanku radnog odnosa nije radio. Također, je istaknuto da sudska praksa postupuje raznoliko po pitanju da li se u takvom slučaju radi o naknadi štete ili o ostvarenim potraživanjima po osnovu rada. Međutim, suština je da je u svakom slučaju neophodno ostvarenje pretpostavke da je poslodavac prema radniku postupio nezakonito, te da takva radnja poslodavca ima za posljedicu (kauzalni neksus) štetu za radnika u vidu neisplaćenih plata i ostalih primanja iz radnog odnosa. Mada se u praksi ustalilo mišljenje da se naknada plata i drugih primanja koja radnik ostvari zbog nezakonitog otkaza ugovora o radu ne smatra naknadom štete, nego ostvarenim potraživanjem po osnovu rada, u svakom slučaju, kako je zaključio Okružni sud, je neophodno da sud pravosnažno poništi odluku o otkazu ugovora o radu, odnosno da radnik dođe u položaj kao da mu svojstvo zaposlenog lica nije ni prestalo. Međutim, u konkretnom slučaju, tužba nije koncipirana na način da se prije donošenja odluke o izmirenju neostvarenih potraživanja po osnovu rada utvrdi da je rješenje tuženog o prestanku radnog odnosa apelanta nezakonito. Također, je utvrđeno da apelant nije dokazao da takvo utvrđenje postoji ni u drugim odlukama suda, niti odlukama drugih nadležnih organa. Sve dok sud pravosnažno ne poništi odluku o otkazu ugovora o radu radniku, poslodavac, kako je zaključio sud, nema obavezu vršiti uplatu neisplaćenih plata i ostalih obaveza. Sama tvrdnja apelanta da je odluka tuženog o otkazu ugovora o radu nezakonita, nema utemeljenje u relevantnim pravnim propisima, s obzirom da takvi argumenti ne dovode u pitanje zakonitost takve odluke tuženog ni po jednom osnovu, a kako je pravilno zaključio i prvostepeni sud. Naime iz stanja spisa očigledno proizilazi da tuženi u konkretnom slučaju nije postupio nezakonito kada je donio rješenje o prestanku radnog odnosa apelanta, s obzirom da ga je na to obavezivala odredba člana 125. stav 1. tač. 4. ZOR-a. Stoga je proizvoljna i kao takva neprihvatljiva tvrdnja apelanta da je navodna šteta nastala zbog krivice tuženog. Imajući u vidu navedeno Okružni sud je zaključio da neusklađenost zakonskih propisa zbog kojih je apelant došao u situaciju da mu prestane radni odnos kod poslodavca, a istovremeno ne ostvari pravo na penziju, ni u kom slučaju se ne može staviti na teret tuženom, već nadležnim republičkim organima iz oblasti zakonodavstva.

14. U odnosu na tvrdnje apelanta da je u konkretnom slučaju prema njemu nastupila diskriminacija u smislu odredbe člana 5. ZOR-a, Okružni sud je odlučujući o apelantovim navodima pošao od citiranih odredbi čl. 5. i 109. ZOR-a. Također, je istakao da je Zakonom o zabrani diskriminacije u članu 2. stav 1. definisan pojam diskriminacije. Da bi se dokazala diskriminacija (nejednak tretman) potrebno je, po ocjeni suda, da postoji mogućnost poređenja. To

znači da je potrebno naći dokaze da je grupa ili osoba koja se nalazi u istoj ili sličnoj situaciji bila ili mogla biti dovedena u nepovoljniji položaj za razliku od nekog drugog lica ili grupe lica u sličnim situacijama. Tužbom za utvrđivanje diskriminacije, diskriminisana osoba štiti svoje pravo na jednako postupanje. U zahtjevu za utvrđenje povrede prava na jednako postupanje mora se navesti konkretno postupanje tuženog kojim je to pravo bilo povrijeđeno u odnosu na apelanta. Okružni sud je utvrdio da je apelant u toku postupka ukazivao na primjer prestanka radnog odnosa radnice tuženog Božane Ivanković. Međutim, imenovana radnica nije dovedena u povoljniji položaj u odnosu na apelanta jer joj je takođe raskinut radni odnos od strane tuženog, a okolnost da se u rješenju navodi da joj radni odnos prestaje zbog sticanja uslova za ostvarivanje starosne penzije, nema relevantan značaj na suštinu predmetnog pravnog spora. Dakle, kako je zaključeno, apelant nije dokazao da je u postupku raskida radnog odnosa stavljen u neravnopravan položaj zbog rase, etničke pripadnosti, boje kože, pola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja, socijalnog porijekla, imovnog stanja, članstva ili nečlanstva u sindikatu ili političkoj organizaciji, tjelesnog i duševnog zdravlja i drugih obilježja koja nisu u neposrednoj vezi sa prirodom radnog odnosa. Isto tako, zaključio je Okružni sud, apelant nije dokazao postojanje diskriminacije u odnosu na druge radnike tuženog.

15. Kod takvog stanja stvari, Okružni sud je primjenom člana 226. Zakona o parničnom postupku žalbu apelanta odbio i potvrdio prvostepenu presudu.

IV. Apelacija

a) Navodi iz apelacije

16. Apelant smatra da su mu osporenim odlukama povrijeđena prava iz člana II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno člana 6. stav 1. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljnjem tekstu: Evropska konvencija) i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, zatim pravo na nediskriminaciju iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, kao i pravo iz čl. 4. i 28. Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom. Apelant navodi da su sudovi donoseći osporene odluke proizvoljno primijenili odredbu člana 125. stav 1. točka 4. ZOR-a koju su tumačili bukvalno u njenom jezičkom smislu umjesto u sistemskom, istorijskom i ciljnom značenju. Dalje je istakao da je zbog tadašnje neusklađenosti ZOR-a i Zakona o PIO, budući da mu je prestao radni odnos kod tuženog a da je pravo na penziju mogao ostvariti tek nakon 15 mjeseci od prestanka radnog odnosa (shodno članu 178. stav 1. točka g) Zakona o PIO) bio lišen bilo kakvih primanja za sebe i svoju porodicu. Također, je naveo da se prije otkaza ugovora o radu obratio tuženom kao svom poslodavcu

zahtjevom da mu u 2014. godini ne prestane radni odnos budući da odredba člana 125. stav 1. točka 4. ZOR-a nije usaglašena sa Zakonom o PIO, međutim da taj zahtjev nije uvažen. Pored toga apelant se za zaštitu svojih prava obratio Inspekciji rada Republičke uprave za inspeksijske poslove – Sektor inspekcije rada i zaštite na radu Odjeljenje Trebinje i Instituciji Ombudsmana za ljudska prava BiH, a koji su svojim odlukama naložili tuženom da otkloni nepravilnosti u pogledu ostvarivanja apelantovih prava iz radnog odnosa. Navedene odluke je izveo kao dokaze u parničnom postupku. Nadalje je istakao da se tuženi obratio Narodnoj skupštini RS za usklađivanje spornih zakona, te da je u tom smislu donesen novi Zakon o radu („Službeni glasnik RS“ broj 1/16) koji je stupio na snagu u januaru 2016. godine. Međutim, navedena inicijativa tuženog je bila bez ikakvog značaja za prava apelanta. Smatra da je na taj način na apelanta stavljen prekomjeren teret, posebno imajući u vidu da je 100% civilna žrtva rata. Apelant također, smatra da je zbog svoje invalidnosti (budući da je ostvario staž osiguranja sa uvećanim trajanjem a da nije navršio i propisane godine života prema Zakonu o PIO) diskriminiran u odnosu na druge radnike u smislu ostvarivanja prava na penziju.

b) Odgovor na apelaciju

17. Okružni sud je istakao da u postupku pred tim sudom nisu povrijeđena apelantova ustavna prava na koja se pozvao u apelaciji. Predloženo je da se apelacija odbije kao neosnovana.
18. Osnovni sud je u odgovoru na apelaciju naveo da je taj sud potpuno i pravilno utvrdio činjenično stanje i na takvo činjenično stanje pravilno primijenio materijalno pravne propise koji su bili na pravnoj snazi u vrijeme donošenja odluke. Smatra da nisu osnovani navodi o povredi prava na koja se apelant pozvao u apelaciji, te je predložio da se apelacija odbije kao neosnovana.

V. Relevantni propisi

19. U **Zakonu o radu – prečišćeni tekst** („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 55/07) relevantne odredbe glase:

Član 5.

Radnik, kao i lice koje traži zaposlenje, ne može biti stavljen u neravnopravan položaj kod ostvarivanja prava po osnovu rada i prava na zaposlenje zbog rase, etničke pripadnosti, boje kože, pola, jezika, religije, političkog ili drugog mišljenja i ubjeđenja, socijalnog porijekla, imovnog stanja, članstva ili nečlanstva u sindikatu ili političkoj organizaciji, tjelesnog i duševnog zdravlja i drugih obilježja koja nisu u neposrednoj vezi sa prirodom radnog odnosa.

Član 104.

Radnik ima pravo na naknadu štete od poslodavca koju pretrpi na radu ili u vezi sa radom, osim ako je šteta nastala zbog njegove krivice ili nepažnje.

Član 109.

Diskriminacija iz člana 5. ovog zakona nije dozvoljena u odnosu na:

- uslove za zapošljavanje i izbor kandidata za obavljanje određenog posla;*
- uslove rada i sva prava iz radnog odnosa;*

[...]

*Član 125. stav 1. tačka 4.****Prestanak ugovora o radu***

Ugovor o radu prestaje da važi:

4. kad radnik navrši 40 godina penzijskog staža ili 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja.

Član 179.

Nadzor nad primjenom odredaba ovog zakona, propisa donesenih na osnovu ovog zakona, kolektivnih ugovora i pravilnika o radu, vrši inspekcija rada, u skladu sa zakonom.

Član 180. stav 1. tačka 31.

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 10.000 konvertibilnih maraka kazniće se za prekršaj poslodavac :

31. ako zadrži radnika na radu nakon prestanka ugovora o radu u smislu člana 125. stav 1. tačka 4. ovog zakona;

20. Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 134/11, 82/13, 96/13-Odluka US RS i 103/15)

U konkretnom slučaju primjenjuje se:

Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službeni glasnik Republike Srpske“, br. 134/11 i 82/13), u kojem relevantne odredbe glase:

Član 22.

Penzijski staž

Penzijski staž na osnovu kojeg se ostvaruju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obuhvata staž osiguranja i poseban staž.

Starosna penzija

Član 41.

Pravo na starosnu penziju ima osiguranik kada navrši 65 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja.

Član 42. stav 1.

(1) Osiguranik koji nema navršenih 65 godina života ima pravo na starosnu penziju kada navrši 60 godina života i 40 godina penzijskog staža.

Član 178. stav 1.

(1) Izuzetno od člana 42. stav 1. ovog zakona, osiguranik sa 40 godina penzijskog staža ima pravo na starosnu penziju kad navrši u:

- a) 2012. godini bez obzira na godine života,*
- b) 2013. godini 56 godina života,*
- v) 2014. godini 56 godina i četiri mjeseca života,*
- g) 2015. godini 56 godina i osam mjeseci života,*

[...]

21. U **Zakonu o zabrani diskriminacije** („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“ br. 59/09 i 66/16) relevantne odredbe glase:

Član 2. stav 1.

(1) Diskriminacijom će se, u smislu ovog zakona, smatrati svako različito postupanje uključujući svako isključivanje, ograničavanje ili davanje prednosti utemeljeno na stvarnim ili pretpostavljenim osnovama prema bilo kojem licu ili grupi lica i onima koji su s njima u rodbinskoj ili drugoj vezi na osnovu njihove rase, boje kože, jezika, vjere, etničke pripadnosti, invaliditet, starosna dob, nacionalnog ili socijalnog porijekla, veze s nacionalnom manjinom, političkog ili drugog uvjerenja, imovnog stanja, članstva u sindikatu ili drugom udruženju, obrazovanja, društvenog položaja i spola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, spolnih karakteristika, kao i svaka druga okolnost koja

ima za svrhu ili posljedicu da bilo kojem licu onemogući ili ugrožava priznavanje, uživanje ili ostvarivanje na ravnopravnoj osnovi, prava i sloboda u svim oblastima života.

Član 6. stav 1. tačka a.

Ovaj zakon primjenjuje se na postupanje svih javnih tijela na nivou države, entiteta, kantona i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, općinskih institucija i tijela, te pravnih lica s javnim ovlaštenjima, kao i na postupanje svih pravnih i fizičkih lica, u svim a posebno u sljedećim oblastima:

a) zapošljavanja, rada i radnih uslova, uključujući pristup zaposlenju, zanimanju i samozapošljavanju kao i radne uslove, naknade, napredovanja u službi i otpuštanja s posla;

[...]

VI. Dopustivost

22. U skladu s članom VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, Ustavni sud ima i apelacionu nadležnost u pitanjima koja su sadržana u ovom ustavu kada ona postanu predmet spora zbog presude bilo kojeg suda u Bosni i Hercegovini.
23. U skladu s članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud može razmatrati apelaciju samo ako su protiv presude, odnosno odluke koja se njome osporava, iscrpljeni svi djelotvorni pravni lijekovi mogući prema zakonu i ako je podnesena u roku od 60 dana od dana kada je podnosilac apelacije primio odluku o posljednjem djelotvornom pravnom lijeku koji je koristio.
24. U konkretnom slučaju predmet osporavanja apelacijom je Presuda Okružnog suda broj 95 0 Rs 039646 16 Rsž od 26. oktobra 2016. godine, protiv koje nema drugih djelotvornih pravnih lijekova mogućih prema zakonu. Zatim, apelant je osporenu presudu primio 12. decembra 2016. godine, a apelacija je podnesena 10. februara 2017. godine, tj. u roku od 60 dana, kako je propisano članom 18. stav (1) Pravila Ustavnog suda. Konačno, apelacija ispunjava i uvjete iz člana 18. st. (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, jer ne postoji neki drugi formalni razlog zbog kojeg apelacija nije dopustiva, niti je očigledno (*prima facie*) neosnovana.
25. Imajući u vidu odredbe člana VI/3.b) Ustava Bosne i Hercegovine, člana 18. st. (1), (3) i (4) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je utvrdio da predmetna apelacija ispunjava uvjete u pogledu dopustivosti.

VII. Meritum

26. Apelant smatra da mu je osporenim odlukama povrijeđeno pravo iz člana II/3.e) i k) Ustava Bosne i Hercegovine, odnosno člana 6. stav 1. Evropske konvencije i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, zatim nediskriminacija iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, kao i pravo iz čl. 4. i 28. Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom.
27. Imajući u vidu sadržaj apelacionih navoda, iz kojih zapravo proizilazi da je apelant „bio egzistencijalno ugrožen i prinuđen da bez ikakvih primanja više od 15 (petnaest) mjeseci preživljava sa svojom porodicom do ostvarivanja prava na starosnu penziju“, Ustavni sud će navode apelanta prvenstveno ispitati u svjetlu člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i član 14. Evropske konvencije u vezi sa članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i članom 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Nediskriminacija u vezi sa pravom na imovinu

28. Član II/4. Ustava Bosne i Hercegovine glasi:

Uživanje prava i sloboda, predviđenih u ovom članu ili u međunarodnim sporazumima navedenim u Aneksu I ovog Ustava, osigurano je svim licima u Bosni i Hercegovini bez diskriminacije po bilo kojem osnovu kao što je pol, rasa, boja, jezik, vjera, političko i drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, povezanost sa nacionalnom manjinom, imovina, rođenje ili drugi status.

29. Član 14. Evropske konvencije glasi:

Uživanje prava i sloboda predviđenih ovom konvencijom osigurava se bez diskriminacije po bilo kojoj osnovi, kao što su spol, rasa, boja kože, jezik, vjeroispovijest, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno porijeklo, veza sa nekom nacionalnom manjinom, imovno stanje, rođenje ili drugi status.

30. Član II/3. Ustava Bosne i Hercegovine u relevantnom dijelu glasi:

Sva lica na teritoriji Bosne i Hercegovine uživaju ljudska prava i slobode iz stava 2. ovog člana, što uključuje:

k) Pravo na imovinu.

31. Član 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju glasi:

Svako fizičko ili pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uvjetima predviđenim zakonom i općim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primjenjuje takve zakone koje smatra potrebnim da bi nadzirala korištenje imovine u skladu s općim interesima ili da bi osigurala naplatu poreza ili drugih doprinosa ili kazni.

32. Iz navoda apelacije proizlazi da apelant ukazuje na diskriminaciju zbog neusklađenosti relevantnih zakona kojima je regulisan prestanak ugovora o radu zbog ostvarivanja uslova za starosnu penziju i nemogućnosti ostvarivanja prava na starosnu penziju po prestanku ugovora o radu zbog starosne dobi, čime je diskriminiran u odnosu na druga lica u istoj ili sličnoj situaciji koja su to pravo ostvarila.
33. Prema praksi Evropskog suda za ljudska prava (u daljnjem tekstu: Evropski sud) i Ustavnog suda, razlika u postupanju bit će diskriminaciona ako za nju ne postoji objektivno i razumno opravdanje, odnosno ako se njom ne nastoji postići legitimni cilj ili ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između primijenjene mjere i legitimnog cilja (vidjeti, npr. Evropski sud, *Burden protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 29. aprila 2008. godine, tačka 60). Osim toga, diskriminacija može postojati i u situacijama u kojima ona nastaje kao posljedica istog postupanja prema osobama koje su u različitim situacijama, odnosno „kada država bez objektivnog i opravdanog razloga ne osigura drugačije postupanje prema osobama čije se situacije bitno razlikuju“ (vidjeti, Evropski sud, *Thlimmenos protiv Grčke*, presuda od 6. aprila 2000. godine). Također, Ustavni sud podsjeća da je zabrana kršenja diskriminacije kvalitativna, a ne apsolutna i da države u tom smislu mogu imati značajno polje slobodne procjene. Da li će to polje slobodne procjene biti široko ili usko, zavisi od: a) prirode predmetnog prava (šire je npr. kada su u pitanju socijalna i ekonomska prava, npr. vidjeti, Evropski sud za ljudska prava, *Stec protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, presuda od 12. aprila 2006. godine, a vrlo usko kada su u pitanju osnovna prava); b) stepena miješanja (da li se određenom mjerom djelimično ili potpuno uskraćuje neko pravo, vidjeti, Evropski sud za ljudska prava, *Aziz protiv Kipra*, presuda od 22. aprila 2004. godine); i c) javnog interesa (npr. snažan interes javnosti u borbi protiv različitog postupanja po osnovu spola ili rase zahtijeva veći stepen opravdanja za različit tretman po tim osnovama).
34. Član 14. Evropske konvencije štiti osobe koje se nalaze u „podudarnim situacijama“ od diskriminirajućih razlika u tretmanu, a u smislu člana 14. Evropske konvencije tretman se smatra diskriminirajućim ako nema „cilja i razumnog opravdanja“, tj. ako ne ide u pravcu legitimnog cilja i

ako ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i cilja koji se pokušava ostvariti (vidi Ustavni sud, odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP 98/03* od 27. oktobra 2004. godine, stav 34). Ustavni sud naglašava da član 14. Evropske konvencije ne djeluje samostalno, već ima efekat isključivo u vezi sa pravima i slobodama garantiranim materijalnim odredbama Evropske konvencije i njenih protokola. Da bi član 14. Evropske konvencije bio primjenjiv, dovoljno je da činjenice konkretnog slučaja ulaze u opseg nekog od materijalnih prava garantiranih Evropskom konvencijom ili njenim protokolima (loc. cit. presuda *Şerife Yiğit*, tačka 55). U vezi s tim, Ustavni sud zapaža da se u konkretnom slučaju radi o pitanju prava na starosnu penziju apelanta kada mu je shodno odredbi ZOR-a prestao ugovor o radu zbog ostvarivanja prava na starosnu penziju budući da je ispunio uvjet 40 godina staža osiguranja odnosno penzijskog staža. Nadalje Ustavni sud ističe da prema ustaljenoj praksi Ustavnog suda penziju predstavlja imovinu zaštićenu članom II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju (vidi Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP-2075/14* od 7. marta 2017. godine, dostupna na www.ustavnisud.ba, st. 33. i 34.).

35. U konkretnom slučaju Ustavni sud zapaža da je osporenim odlukama odbijen apelantov tužbeni zahtjev za naknadu štete zbog nezakonitog prestanka radnog odnosa.

36. Ustavni sud zapaža da je u konkretnom slučaju apelantu otkazan ugovor o radu, odnosno prestao mu je radni odnos 9. septembra 2014. godine shodno članu 125. stav 1. točka 4. ZOR-a zbog navršenih godina penzijskog staža, dok je pravo na starosnu penziju shodno članu 178. stav 1. točka g) u vezi sa članom 42. stav 1. Zakona o PIO ostvario 24. novembra 2015. godine, to jeste više od 14 mjeseci nakon prestanka radnog odnosa. S tim uvezi Ustavni sud ističe da je u prethodnom Zakonu o PIO („Službeni glasnik RS“ br. 106/05, 20/07, 33/08, 1/09, 71/09, 106/09 i 118/09) u članu 75. stav 3. bilo propisano da „osiguranik koji navrš 40 godina staža osiguranja stiče pravo na starosnu penziju, bez obzira na godine života“. S takvom odredbom Zakona o PIO bila je usaglašena odredba člana 125. stav 1. točka 4. ZOR-a koja je primijenjena u konkretnom slučaju (ugovor o radu prestaje kada radnik navrš 40 godina penzijskog staža). U konkretnom slučaju apelant je imao 40 godina staža osiguranja iz člana 75. prethodnog Zakona o PIO, što predstavlja penzijski staž. Iz navedenog Ustavni sud zaključuje da su odredbe ZOR-a i odredbe prethodnog Zakona o PIO bile vezane i usklađene u pogledu prestanka ugovora o radu i *ex lege* ostvarivanja prava na starosnu penziju. Nadalje Ustavni sud zapaža da je 1. januara 2012. godine stupio na snagu novi Zakon o PIO koji je kao relevantni važeći zakon primijenjen u konkretnom slučaju apelanta, a da je pri tome odredba člana 125. stav 1. točka 4. ZOR-a ostala neizmijenjena. S tim u vezi Ustavni sud ističe da su redovni sudovi u predmetnom postupku utvrdili da je suština i

cilj navedene odredbe ZOR-a u stvari bila da radni odnos prestaje onog momenta kada radnik stekne pravo na starosnu penziju, međutim budući da su kasnijim Zakonom o PIO (koji je relevantan u konkretnom predmetu) izmijenjeni uslovi za sticanje prava na starosnu penziju, a odredbe ZOR-a koje regulišu materiju prestanka radnog odnosa ostale neusklađene sa tim izmjenama, očigledna je kolizija važećih relevantnih zakona. Zbog navedenog apelant je došao u situaciju da je njegov radni odnos kod poslodavca prestao zbog ispunjavanja uvjeta iz člana 125. stav 1. točka 4. ZOR-a (jer je navršio 40 godina penzijskog staža), a istovremeno nije ostvari pravo na penziju u smislu izuzetaka (u pogledu godina života) propisanih u članu 178. stav 1. u vezi sa članom 42. stav 1. Zakona o PIO jer u 2014. godini, kada mu je prestao radni odnos, nije imao 56 godina i četiri mjeseca života (u smislu člana 178. stav 1. točka v), zbog čega mu je pravo na penziju priznato tek u 2015. godini, u smislu izuzetka (u pogledu godina života) iz člana 178. stav 1. točka g) .

37. Ustavni sud ističe da je slična pravna pitanja razmatrao u više svojih odluka koje su se odnosile na pitanja prestanka radnog odnosa policijskih službenika Ministarstva sigurnosti BiH, kojima je radni odnos prestao jer su imali 40 godina penzijskog staža shodno Zakonu o policijskim službenicima BiH ali nisu navršili određene godine života da bi ostvarili pravo na starosnu penziju prema relevantnim odredbama Zakona o PIO (vidi Ustavni sud, odluke o dopustivosti *AP-3745/15* od 15. novembra 2017. godine, *AP-4688/15* od 6. decembra 2017. godine, *AP-4509/15* od 17. januara 2018. godine, dostupne na web stranici Ustavnog suda www.ustavnisud.ba). U navedenim odlukama budući da je Zakon o PIO naknadno bio izmijenjen Ustavni sud je zauzeo sljedeći stav: „Ustavni sud zapaža da su nadležni organi Republike Srpske u međuvremenu uočili postojanje problema neusklađenosti ova dva zakona, te u cilju zaštite prava apelanta i drugih policijskih službenika koji se nalaze u identičnoj pravnoj situaciji, upravo i donijeli Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o PIO, koji je stupio na snagu 1. januara 2016. godine, a čijim članom 4. je u odnosu na ta lica otpao drugi uslov za ostvarivanje prava na starosnu penziju – navršavanje određenog broja godina života. Shodno tome, Ustavni sud konstatuje da je u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o PIO, koji je donesen nakon podnošenja apelacije, apelantu dakle omogućeno da ostvari pravo na starosnu penziju. Ustavni sud u vezi s tim ukazuje da upravo iz odredaba navedenog zakona, koji je donesen nakon osporenih odluka, proizilazi namjera zakonodavca da reguliše situaciju koja je nastala uslijed neusklađenosti predmetnih zakona i popuni nastalu pravnu prazninu tako što će omogućiti apelantu i drugim policijskim službenicima da ostvare pravo na starosnu penziju od momenta ispunjavanja uslova navršavanja 40 godina penzijskog staža, bez obzira na godine života,

pa u takvim okolnostima apelant ne može tvrditi da je žrtva povrede ustavnih prava“ (*op. cit. AP-4509/15*, točka 21.).

38. U već spomenutim predmetima Ustavni sud je utvrdio da je zakonodavac izmjenama i dopunama Zakona o PIO omogućio apelantu u tom predmetu i drugim policijskim službenicima da ostvare pravo na penziju od momenta ispunjavanja uslova navršavanja 40 godina penzijskog staža bez obzira na godine života, pa u takvim okolnostima kako je zaključio Ustavni sud apelant nije mogao tvrditi da je žrtva povrede ustavnih prava. Također, Ustavni sud ukazuje da izmjena člana 42. Zakona o PIO (član 4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o PIO objavljen u „Službenom glasniku RS“ broj 103/15) nema uticaja na pravnu poziciju apelanta, budući da se izmjena člana 42. Zakona o PIO tj. dodati stav 3. odnosio samo na određene kategorije policijskih službenika (čije je apelacije Ustavni sud ispitivao u naprijed navedenim predmetima) a apelant nesporno nema taj status.
39. Imajući u vidu navedeno Ustavni sud zapaža da apelant u specifičnim uslovima ostvarivanja prava na starosnu penziju sa navršenih 40 godina penzijskog staža zbog čega mu je otkazan ugovor o radu (prema ZOR-u koji je slijedio prethodni Zakon o PIO) nije mogao ostvariti pravo na starosnu penziju budući da u 2014. godini (kada je podnio zahtjev za penziju) nije navršio 56 godina i četiri mjeseca života (član 178. stav 1. točka v) Zakona o PIO). Također, Ustavni sud zapaža da je apelantu kao 100% civilnoj žrtvi rata staž osiguranja kao dio penzijskog staža računat u uvećanom trajanju. Pored toga Ustavni sud zapaža da je odredba člana 178. stav 1. Zakona o PIO u pogledu ostvarivanja prava na starosnu penziju zapravo trebala da omogući izuzetke, odnosno pogodnosti ostvarivanja prava na starosnu penziju za osiguranike sa 40 godina penzijskog staža, koji pri tome nisu navršili 60 godina života kao drugog uvjeta za ostvarivanje prava na starosnu penziju iz člana 42. stav 1. Zakona o PIO.
40. Ustavni sud nadalje zapaža da je zbog tadašnje neusklađenosti ZOR-a i Zakona o PIO odnosno pravne praznine do koje je došlo budući da relevantna odredba ZOR-a nije bila usklađena sa novim (izmijenjenim) Zakonom o PIO apelant došao u situaciju da mu je prestao radni odnos a da pravo na starosnu penziju nije mogao ostvariti u periodu od preko 14 mjeseci. Ustavni sud smatra da apelant, u takvim okolnostima kad zapravo zbog neusklađenosti važećih propisa ima „vremenski vakum“ u ostvarivanju prava na penziju, ne može snositi štetne posljedice toga što relevantni zakoni nisu harmonizirani u relevantno vrijeme (*mutatis mutandis* Ustavni sud, Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP-4207/13* od 30. septembra 2016. godine stav 34 i Odluka o dopustivosti i meritumu broj *AP-4077/16* od 11. oktobra 2018. godinedostupne na www.ustavnisud.ba, stav 31.).

41. U datim okolnostima ostvarivanja prava na starosnu penziju Ustavni sud smatra da je apelant i drugi radnici koji su navršili 40 godina penzijskog staža ali koji nemaju zakonom propisane godine života i zbog toga im je prema članu 125. stav 1. točka 4. ZOR-a, čija je svrha bila prestanak radnog odnosa radi *ex lege* sticanja prava na starosnu penziju kad uposlenik ispuni jedan od dva neophodna uvjeta (dakle **ili** 40 godina penzijskog staža **ili** 65 godina života i najmanje 20 godina staža osiguranja), diskriminirani u odnosu na sva druga lica koja su u identičnim ili sličnim uslovima (kada im je prema navedenom članu ZOR-a prestao ugovor o radu zbog 40 godina penzijskog staža) ostvarila pravo na starosnu penziju. Takvo različito tretiranje apelanta i drugih lica koje se nalaze u identičnoj situaciji, koji dakle imaju navršenih 40 godina penzijskog staža, u pogledu godina života neophodnih za ostvarivanje prava na penziju, po ocjeni Ustavnog suda nema objektivnog i razumnog opravdanja, odnosno ne postoji razuman odnos proporcionalnosti između upotrijebljenih sredstava i legitimnog cilja. Ovo tim prije što je upravo sam zakonodavac relevantnim odredbama Zakona o PIO propisao (član 22.): „Penzijski staž na osnovu kojeg se ostvaruju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obuhvataju staž osiguranja i poseban staž“, te je zatim propisao da staž osiguranja podrazumijeva staž osiguranja sa efektivnim trajanjem i staž osiguranja sa uvećanim trajanjem (član 23.) te da se u staž osiguranja sa efektivnim trajanjem „računa vrijeme koje je osiguranik, poslije 15. godine života proveo u obaveznom i dobrovoljnom osiguranju, za koje je uplaćen doprinos“. Nadalje je zakonodavac u odredbama člana 32. Zakona o PIO propisao koje se vrijeme računa u staž osiguranja sa uvećanim trajanjem (odnosi se na invalide a taj status ima i apelant) pa je propisano da se takvom osiguraniku „svakih 12 mjeseci rada računa se kao 15 mjeseci staža osiguranja“. Također je u članu 37. Zakona o PIO propisan krug lica kojim se računa „Poseban staž u dvostrukom trajanju“. Imajući u vidu stipulaciju navedenih odredbi sasvim je jasno da određeni krug lica, ukoliko bi koristio sve naprijed navedene mogućnosti koje sam zakonodavac propisuje (pod uvjetom ispunjavanja zakonskih uslova), može ostvariti 40 godina penzijskog staža znatno prije nego ostvari godine života propisane u odredbi člana 42. Zakona o PIO odnosno odredbi člana 178. Zakona o PIO. S obzirom na sve navedeno, nesporno je da je sam zakonodavac zapravo došao u koliziju, budući da je zakonom predvidio uvjete za ostvarivanje prava (pravo na zaposlenje poslije 15. godine života, pravo na staž osiguranja sa uvećanim trajanjem, pravo na poseban staž) a onda odredbama vezanim za godine života zapravo učinio da navedena prava nisu djelotvorna odnosno da su samo teorijski moguća. Imajući to u vidu Ustavni sud zaključuje da odgovornost za takvu situaciju snosi upravo sam zakonodavac koji je donoseći relevantne zakone propustio da uskladi uvjete prestanka ugovora o radu zbog 40 godina penzijskog staža i prava na starosnu penziju. S toga Ustavni sud smatra potrebnim ovu odluku dostaviti nadležnim organima Republike Srpske radi osiguranja ustavnih prava apelanta.

42. Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju prekršena zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju.

Ostali navodi

43. Ustavni sud smatra da, s obzirom na zaključke u pogledu povrede prava na zabranu diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, nije neophodno posebno razmatrati ostale apelantove navode koji se odnose na pravo iz člana II/3.e) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 6. stav 1. Evropske konvencije, zatim pravo na opću zabranu diskriminacije iz člana 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju, kao i pravo iz čl. 4. i 28. Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom.

VIII. Zaključak

44. Ustavni sud zaključuje da je u konkretnom slučaju prekršena zabrana diskriminacije iz člana II/4. Ustava Bosne i Hercegovine i člana 14. Evropske konvencije u vezi sa pravom na imovinu iz člana II/3.k) Ustava Bosne i Hercegovine i člana 1. Protokola broj 1 uz Evropsku konvenciju, kada je zbog neusklađenosti člana 125. ZOR i Zakona o PIO vezanih za ispunjenje uvjeta u pogledu godina života potrebnih za sticanje prava na penziju (propisanih u članu 42. Zakona o PIO odnosno odredbi člana 178. Zakona o PIO) apelant došao u situaciju neravnopravnog tretmana u odnosu na sva druga lica koja su nakon *navršenih 40 godina penzijskog staža* ostvarila pravo na penziju.
45. Na osnovu člana 59. st. (1) i (2) Pravila Ustavnog suda, Ustavni sud je odlučio kao u dispozitivu ove odluke.
46. Prema članu VI/5. Ustava Bosne i Hercegovine, odluke Ustavnog suda su konačne i obavezujuće.